

Teşehhüdün iki kanadından biri: Abduhû

A. Feyzi Bey: “Teşehhütte ‘abduhu’ ne demektir?”

ZİRVE MAKAM: KULLUK MAKAMI

Makamların zirvesi Allah’a kulluk makamıdır! Bu bakımdan Peygamberler, önce kul insandırırlar. Allah’a kulluğun zirvesindedirler.

Peygamber Efendimiz (asm) de Allah’a kullukta zirve noktadaydı.

Şöyle de diyebiliriz: Peygamber Efendimiz (asm) en kul bir kuldu!

Nitekim Kur’ân da O’nu (asm) önce kul olarak takdim ediyor: “Kulunu bir gece Mescid-i haramdan Mescid-i Aksaya kadar götüren Allah münezzehtir.”¹

Bu âyette kul ifadesi ile Hazret-i Muhammed (asm) kast edilmiştir. Teşehhütte ‘abduhu’ kelimesi, ‘resulühü’ kelimesinden önce gelmiştir. Yani Peygamber Efendimizin (asm) kulluğu, resullüğünden önce gelir.

O (asm) kul olmasaydı, resul olmazdı. O kendisine risalet verilmeden önce de, verildikten sonra da önce kulluğunu yaşadı, kulluğunu bildi, kulluğunu gösterdi ve kulluğunda örnek oldu. Çünkü risalet sadece ona mahsus bir istihdamdır. Kulluk ise, bütün insanların içinde bulunduğu, bulunması gerektiği, bulunmakla yükümlü olduğu ve bu nedenle de Mahkeme-i Kübra’ya çıkacağı, hesap sorulacağı ana caddedir.

Herkes kulluktan hesap verecektir.

Bu nedenle onun (asm) önce kulluğu gelir.

Ardından, kulluk zemininde risalet abidesi yükseliyor.

Bu nedenle bizim için de ubudiyet, yani kulluk sıfatı her sıfattan önce geliyor.

Önce kul olduk mu, Cenab-ı Hak duamızı kabul eder ve bizi katında yükseltir. Bizi kork-tuklarımızdan emin, umduklarımıza nail eder.

ALLAH’A KUL OLAN YÜKSELİR

Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuyor mu: “Kim mütevazı olursa, Allah onu yükseltir.” diye.

İşte, tevazuun kemali Allah’a kullukla yaşanır ve gösterilir.

Merhametin kemali Allah’a kullukla yaşanır ve gösterilir.

Vefanın, emniyetin, emanete riayetin, ilmin, hikmetin, doğruluğun, sadakatin, yükümlülüğün kemali Allah’a kullukla yaşanır ve gösterilir.

Güzel ahlâkın kemali Allah’a kullukla yaşanır ve gösterilir.

Kur’ân bu nedenle ona (asm), “Sen pek büyük bir ahlâk üzeresin.”² buyuruyor.

Keza bunun için Kur’ân “Sizin için Resûlullah’ta bir güzel numune-i imtisal vardır”³ buyuruyor ve bizi onun (asm) güzel ahlâkını öğrenmeye ve yaşamaya davet ediyor.

BENDEN KUL BİR KUL VAR MIDIR?

Arsız bir kadın vardı. Sözleri diken gibi insanlara batardı. Konuştu mu edepsizce konuşurdu. Ona buna laf atmaktan pek hoşlanırdı.

Bu kadın bir gün Resulullah’ın (asm) yanından geçiyordu. Resulullah (asm) ise o anda bir seki üzerinde bir taşın üzerine oturmuş; sulu et yemeği yiyordu. Kadın arsızca:

“Şuna bakınız! Nasıl da oturuyor! Bir kulun oturduğu gibi oturmuş, kulun yediği gibi yiyor!” diye çattı.

Peygamber Efendimiz (asm) ise:

“Benden daha kul bir kul var mıdır?” buyurdu. Kadın: “Kendisi yiyor da bize yedirmiyor!” dedi.

Peygamber Efendimiz (asm):

“Gel; sen de ye!” buyurdu. Kadın:

“O hâlde kendi ellerinle bana ver!” dedi.

Peygamber Efendimiz (asm) ona kendi eliyle yemek yedirdi.

Kadının arsızlığı devam ediyordu: “O ağzındaki lokmayı benim ağzıma koy!” dedi.

Resulullah Efendimiz (asm) de, mübarek ağzındaki lokmayı kadının ağzına koydu.

Kadın bu lokmayı yedikten sonra hayâ ve edep timsali bir kadın oldu. Ölünceye kadar artık hiçbir edepsizlikte ve hayâsızlıkta bulunmadı.⁴

Bu örnekte geçen, “Benden kul bir kul var mıdır?” sözü kulaklarımızda küpe olmalıdır.

Onun kulluğunu kendimize rehber kabul etmeye sünnet-i seniyye diyoruz. Nitekim Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle, “Sünnet-i seniyye edeptir. ... Edebin envânı, Cenâb-ı Hak, Habibinde cem etmiştir.”⁵

Dipnotlar:

1- İsrâ Suresi: 1,

2- Kalem Suresi: 4.

3- Ahzab Suresi: 21,

4- Heysemi, IX/21 (Taberani, Ebu Umame'den); Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatu's-Sahabe, Akçağ Yayınları: 3/112,

5- Lem'alar, s. 59